

KARDOS SÁNDOR

Rendőrnök pályaválasztási motivációinak vizsgálata

Kutatási kérelem alapján felmérést végeztem saját elhatározásból a rendőrség-nél hivatásos szolgálati jogviszonyban lévő nők pályaválasztási motivációiról.

A felmérés részben arra terjedt ki, hogy milyen előzetes okok, indokok és motivációk alapján választja egy nő a rendőri hivatást, részben pedig arra, hogy a rendőri munkára vonatkozó pályaválasztást megelőző egyes elképze-lések módosultak, változtak-e a hivatásos szolgálat folyamán. Arra próbáltam információt szerezni, hogy felfedezhető-e olyan pályaválasztási okok, ame-lyek a vizsgálatban részt vevőknél nagy számban, vagy visszatérő jelleggel jelennek meg, illetve a kifejezetten férfiasnak mondott pályára történő orien-tálttság terén a nők esetében tipizálhatók-e motivációk.

A felmérés aktuális állapotot mutat, a kutatásnak nem volt témája koráb-bi pályaválasztási trendek és adatok értékelése. A beszerzett adatok alapján az állományban lévő hivatásos rendőrök pályaaorientációs motivációját pró-báltam megvizsgálni.

A tanulmányt a külön erre a célra összeállított kérdőív kérdéseire adott vá-laszok alapján építettem fel.

Módszertan

A felmérés név nélkül, önként kitöltött kérdőívvel történt, amely 18 kérdést tartalmazott.

A kérdőív első része hét választásos kérdést tartalmazott a vizsgált sze-mélyre, életkorára, végzettségeire és jelenlegi szolgálati helyére vonatkozó-an. A második rész tizenegy, a pályaválasztási motivációkat firtató kérdésből állt (kilenc választásos és két kifejtős kérdés). A kérdések nagy részénél elő-re meghatározott lehetőségek közül kellett választani, a tesztlap ilyen formá-ban történő összeállítását a minél konkrétabb válaszok beszerzésének, és en-nek alapján a lehetőség szerinti legtárgyilagosabb értékelés kialakításának szándéka indokolta.

A megkérdezettek kiválasztásánál – a minél reprezentatívabb mintavétel érdekében – törekedtem valamennyi szolgálati ághoz, illetve szakszolgálat-

hoz tartozó személy bevonására, az iskolai végzettség tekintetében a közép- és felsőfokú végzettségűek megkérdezésére, valamint legyen köztük beosztott, alsó, közép- és felső vezető is, továbbá mind a központi, a területi és a helyi szervek állományában szolgálatot teljesítő nők. Úgy válogattam össze a vizsgált személyeket, hogy minden egyes meghatározott szempont esetében legalább két-két személyt megkérdeztem. Az életkor, valamint a tényleges szolgálati viszony vonatkozásában a kiválasztás véletlenszerűen történt.

A résztvevőket rendfokozati állománycsoport szerinti felosztásban nem vizsgáltam. Ennek az volt az oka, hogy a rendőri hivatásos szolgálathoz kapcsolódó rendfokozat elérése kizárólag a szolgálati jogviszonyban történik meg, álláspontom szerint ezáltal az aktuálisan viselt rendfokozatnak a hivatásos jogviszony előtti pályaválasztási motivációkra semmilyen hatása nincs.

A tanulmányban harminchat, hivatásos állományú rendőrőrnő által kitöltött tesztlap adatait értékelem. A korábbiakban részletezett szempontok szerinti vizsgálati állomány összeállítása a résztvevők alacsony száma ellenére megvalósult. Ennek érdekében a válaszadók összetétele sokszínű volt: a megkérdezettek országos szintű, központi szerveknél, schengeni belső és külső területi szerveknél, valamint az ország különböző megyéiben lévő városi, valamint fővárosi kerületi rendőrkapitányságoknál teljesítenek szolgálatot, volt köztük beosztott és vezető (alsó, közép- és felső szintű).

A tanulmány elkészítésekor a válaszokat kérdésenként külön-külön dolgoztam fel, értékeltem, és tettem megállapításokat, majd ezek alapján vontam le következtetéseket.

A válaszok értékelése, megállapítások és következtetések

A kérdőív első részében a vizsgált személyre, valamint a jelenlegi szolgálati helyére vonatkozó kérdések szerepeltek. A válaszokat az *1., 2., 3., 4., 5., 6., és 7. számú táblázatok* szemléltetik.

A résztvevők döntő része beosztott, de csaknem egyharmaduk (különböző szintű) vezetői beosztásban teljesít szolgálatot. A válaszadók legnagyobb arányban helyi szintű szervezetnél dolgoznak, a válaszok aránybeli eltolódása ennél a szempontnál a legkisebb mértékű (*6., 7. számú táblázat*).

A kérdőív első részébe tartozó kérdések (hét kérdés) értékelésnél különválasztottam az első hatot, mivel azok felmérés kori konkrét adatokra vonatkoznak, a hetedikre adott válasz viszont egyéni vélemény kifejtését igényelte.

1. számú táblázat
A vizsgált személyek életkora

A megkérdezettek életkora (év)	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
18–25	2	5,6
26–35	17	47,2
36–45	14	38,9
46–55	3	8,3
55–	–	–

2. számú táblázat
A vizsgált személyek legmagasabb iskolai végzettsége

A megkérdezettek legmagasabb iskolai végzettsége	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
középiskola	12	33,3
főiskola	17	47,2
egyetem	7	19,5

3. számú táblázat
A vizsgált személyek legmagasabb rendőrszakmai végzettsége

A megkérdezettek legmagasabb rendőrszakmai végzettsége	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
rendészeti szakközépiskola	8	22,2
rendőrtiszt főiskola	16	44,5
felsőfokú rendőri (tiszt) szervező szaktanfolyam	12	33,3

4. számú táblázat
A vizsgált személyek tényleges hivatásos szolgálati jogviszonya

A megkérdezettek tényleges szolgálati jogviszonya (év)	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
–5	4	11,1
6–10	14	38,9
11–15	5	13,8
16–20 év között	2	5,6
21–25 év között	9	25,0
26–	2	5,6

5. számú táblázat

A vizsgált személyek által a felmérés idején betöltött szolgálati ág, illetve szakszolgálat

A megkérdezettek felmérés kori szolgálati helye	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
humánigazgatási szakszolgálat	6	16,6
bűnügyi szolgálati ág	5	13,9
határrendészeti szolgálati ág	5	13,9
igazgatásrendészeti szolgálati ág	4	11,2
közrendvédelmi szolgálati ág	3	8,3
személy- és objektumvédelmi szolgálati ág	3	8,3
gazdaságvédelmi szakszolgálat	3	8,3
hivatali szakszolgálat	3	8,3
közlekedésrendészeti szolgálati ág	2	5,6
ellenőrzési szakszolgálat	2	5,6

6. számú táblázat

A vizsgált személyek beosztása

A megkérdezettek beosztása	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
beosztott	25	69,4
alsóbb szintű vezető	5	13,9
középvezető	4	11,1
felső vezető	2	5,6

7. számú táblázat

A vizsgált személyek szolgálati helye

A megkérdezettek szolgálati helye	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
helyi szintű szervezet	15	41,7
területi szintű szervezet	11	30,5
országos szintű szervezet	10	27,8

A megkérdezéskori szolgálati tevékenységre vonatkozó 1–6. kérdések esetében a válaszok terén esetenként aránybeli eltolódások figyelhetők meg, mértékük eltérő. Mivel a válaszok összességében nem mutattak kiugró adateltolódást – egy választ kivéve, amelyet külön is részletek –, ezért kijelenthető, hogy a megkérdezettek kiválasztásánál megvalósult az az elsődlegesen kitűzött cél, miszerint a viszonylag kis minta ellenére is vegyes összetételű legyen a vizsgálatban részt vevő állomány. Az elsődlegesen meghatározott kategóriáknak megfelelően (életkor, tényleges szolgálati jogviszony, polgári és rendőrszakai legmagasabb iskolai végzettség esetében) kategóriánként legalább ketten válaszoltak. Ez az objektív eredmény beszerzését szolgálta an-

nek ellenére, hogy egyes felmért szempontok esetében aránybeli eltolódások figyelhetők meg.

A megkérdezettek szolgálati ágak és szakszolgálatok szerinti megoszlása terén is vegyes volt az összetétel.

Meg kell említeni viszont, hogy a résztvevők esetében a legnagyobb aránybeli eltolódás a vizsgált személyek beosztása terén volt, mivel a megkérdezettek 69,4 százaléka (25 fő) beosztott volt.

Ezen adat alapján kijelenthető, hogy a válaszok nagyobb mértékben tartalmazták a beosztotti állományban lévő hivatásos rendőrök álláspontját, a tanulmány pályaválasztási motivációra vonatkozó kérdései kisebb mértékben tükrözik a megkérdezéskor vezető beosztást betöltő alanyok véleményét. A kérdéskör kapcsán fontosnak tartom kiemelni, hogy a felmérés – mivel aktuális állapotot mért – arra nem terjedt ki, hogy a jelenleg beosztotti állományban lévők korábbi szolgálati tevékenységük során betöltötték-e vezetői beosztást.

8. számú táblázat
A vizsgált személyek véleménye arról,
hogy eddigi szolgálati tevékenységüket
milyen jellegű terhelésnek értékelik

a terhelés jellege	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
inkább szellemi megterhelés	33	91,7
inkább fizikai megterhelés	–	–
nem tudja eldönteni	3	8,3

A 8. számú táblázatban szereplő kérdésre adott válaszok értékelésénél érdemes összevetést készíteni. A második részben az egyik kérdés arra vonatkozott, hogy a résztvevők a pályaválasztást megelőzően, előzetesen milyen jellegűnek gondolták a rendőri munkát.

Az előzetes elképzelést felmérő kérdésnél a válaszadók 41,7 százaléka (15 fő) úgy gondolta, hogy a rendőri tevékenység inkább fizikai jellegű megterheléssel jár majd. Csupán a válaszadók 36,1 százaléka (13 fő) értékelte előzetesen szellemi tevékenységnek a rendőrségnél végzendő munkát.

E két válasz egybevetése alapján kijelenthető, hogy a válaszadók esetében az előzetes kép, illetve az előzetes várakozás nem volt összhangban az általuk a hivatásos szolgálati idő alatt megtapasztalt valósággal. Az előzetesen megfogalmazott elképzelés a megkérdezettek esetében nem igazolódott. En-

nek oka lehet a pályaválasztás előtt beszerezhető információk hiánya vagy elégtelen volta.

A kérdőív második részében a pályaválasztási motivációra vonatkozó kérdések szerepeltek.

Az első kérdés arra vonatkozott, hogy a vizsgált személyek a rendőrségre kerülésük előtt milyen jellegű munkahelyen dolgoztak (9. számú táblázat).

9. számú táblázat
A rendőrségre kerülés előtti munkahelyek jellemzője

A rendőrségre kerülés előtti munkahelyek jellemzője	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezethez viszonyítva (%)
a válaszadónak korábban nem volt munkahelye	21	58,3
Inkább szellemi tevékenységet igénylő munkaterület	10	27,8
inkább fizikai tevékenységet igénylő munkaterület	5	13,9

A felmérésben megkérdezettek több mint fele (58,3 százalék, 21 fő) a rendőri munka előtt nem dolgozott, vagyis ez az első munkahelye. A válaszadók nagyobb része a rendőrségre kerülés előtt szellemi tevékenységet igénylő munkahelyen dolgozott.

A második kérdés arra vonatkozott, hogy a megkérdezettek a rendőri pályán kívüli milyen más hivatás, foglalkozás választásában gondolkodtak (a más foglalkozást konkrétan meg kellett nevezni) (10. számú táblázat).

A válaszadók több mint fele a rendőri munka előtt nem dolgozott egyéb munkahelyen, annak ellenére, hogy ennél kevesebben képzelték el a jövőjüket kizárólag a rendőrségen. A felmérésben részt vevők 58,3 százalékának a rendőrség volt az első munkahelye. Kizárólag a rendőri pályára csupán a válaszadók 44,5 százaléka készült, vagyis a vizsgálatban részt vevők többsége más foglalkozást képzelt el magának a pályaválasztás előtt.

10. számú táblázat
A rendőrségre kerülés előtt felmerülő lehetőségek

A rendőrségre kerülés előtt felmerülő lehetőségek	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezethez viszonyítva (%)
más foglalkozásban gondolkozott	20	55,5
kizárólag a rendőri pályát tervezte	16	44,5

Az első munkahelyként a rendőrséget választók (58,3), valamint a kizárólag a rendőri pályát választók aránya (44,5) közti eltérés alapján alaposan feltehető, hogy a két érték közti tartományban lévők egyéb elképzelés hiányában, az úgynevezett „maradékélv” alapján és nem tudatosan a rendőri hivatást tervezve kerültek a pályára.

A felmérésben részt vevő, hivatásos szolgálati jogviszonyban lévők kevesebb mint fele készült kizárólag a rendőri pályára. Akik más foglalkozásban is gondolkodtak, azoknak – ha volt – a konkrétan tervezett más foglalkozást is meg kellett nevezniük. Az ilyen irányú hűsz válasz közül tizennyolcan nevesítették az elképzelésüket.

Közülük egyvalaki azt írta, hogy nem volt konkrét elképzelése, tizenheten konkrét foglalkozásokat neveztek meg. A tervezett foglalkozások, az előfordulás gyakorisága szerint: pedagógus (3), tanár (3), pszichológus (2), jogász (2), orvos (2), közgazdász (2), gyógyszerész (1), tanító (1), sportoktató (1).

A válaszokból megállapítható, hogy a felmérésben részt vevők a rendőri hivatáson kívül döntő többségben olyan foglalkozásokban gondolkodtak a pályaválasztás idején, amelyeknél a munkavégzés emberekkel foglalkozást igényel, ezen belül is az emberek segítségét, támogatását, vagyis összességében karitatív jellegű tevékenységet.

Kijelenthető, hogy a kérdőívet kitöltők között a rendőrségen kívül más foglalkozáson is gondolkodók nem a rendőri munkára jellemző attitűddel bíró szakmákat választották volna.

A harmadik kérdés azt firtatta, hogy a rendőri pálya mint lehetőség mikor fogalmazódott meg a válaszadóban (11. számú táblázat).

11. számú táblázat

A rendőri pálya választására vonatkozó elképzelés megfogalmazódásának ideje

A rendőri pálya választására vonatkozó elképzelés megfogalmazódásának ideje	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
18 éves kora előtt	16	44,5
18 éves kora után	20	55,5
a válaszadó nem tudta meghatározni	–	–

A válaszadók 55,5 százaléka (20 fő) csupán a tizennyolcadik életéve után döntött a rendőri pálya mellett, ez irányú döntésük idejét valamennyien meg tudták határozni. Bár a két kérdés esetében a válaszok száma között kismértékű az eltérés, mégis kijelenthető, hogy a résztvevők nem túl korai életszakaszban választották a rendőri pályát.

Ezt az adatot összevetve a 2. kérdés adataival – miszerint a válaszadók nagyobb része nem a rendőri, hanem más pálya választásában gondolkozott –, megállapítható, hogy egy nőnél nem igazán preferált jövőkép a rendőri hivatás.

A negyedik kérdés arra keresett választ, hogy a válaszadó a hivatásos állományba kerülés előtt mely forrásokból és milyen mértékben szerzett információt a rendőrségről (12. számú táblázat).

A kérdőívben szereplő információforrásokat a válaszadóknak növekvő számozással kellett sorrendbe állítaniuk annak alapján, hogy az állományba kerülés előtt milyen mértékben voltak információik a rendőrség működéséről. Több forrás megjelölése is lehetséges volt, a legtöbb információt adó forrást 1-es számmal kellett jelölni, az „egyéb” választása esetén konkrétumot kellett írni, nem volt kötelező minden forrás megjelölése. Az értékelésnél az egyes kategóriákra adott jelölések száma alapján állítottam sorrendbe az információforrásokat.

12. számú táblázat
Mely forrásokból és milyen mértékben szerzett információt a rendőrségről?

Információforrás	Az adott összes jelölések száma (db)	Az adott forrás sorrendbe helyezésének átlaga	Hány esetben jelölték első helyen a forrást (db)
családi, baráti közösség	31	1,9	20
média (elektronikus és írott sajtó, rádió, televízió)	27	2,7	7
egyéni érdeklődéstől motivált ismeretszerzés	25	3,2	3
rendőrség (toborzóiroda, fogadó szerv)	23	3,3	3
polgári oktatási intézmény	21	4,1	1
pályaválasztási tanácsadó	21	4,6	–
egyéb forrás	4	5,5	–

Említést érdemel, hogy a résztvevők harmadik leghatásosabb forrásként az egyéni érdeklődést választották. A jelölések száma szerint még ez is hatásosabb volt, mint a rendőrség toborzó tevékenysége, amely összességében csupán a negyedik helyre került. Kijelenthető, hogy indokolt lehet a rendőrségi toborzó tevékenység fokozása.

Az ötödik kérdés arra vonatkozott, hogy mely tényező befolyásolta leginkább a válaszadót abban, hogy a rendőri pályát válassza (13. számú táblázat).

13. számú táblázat

A rendőri pálya választását leginkább befolyásoló tényező

A rendőri pálya választását leginkább befolyásoló tényező	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezetthez viszonyítva (%)
család hatása	10	27,6
kalandvágy	6	16,6
anyagi ok	6	16,6
baráti, ismerősi kör hatása	4	11,2
egzisztenciális ok	4	11,2
párkapcsolat hatása	2	5,6
egyéb tényező	2	5,6
film- vagy olvasmányélmény	1	2,8
a rendőrség toborzó tevékenysége	1	2,8

A felsorolt meghatározások közül kizárólag egyet lehetett megjelölni, az „egyéb” választása esetén konkrétumot kellett írni. A kategóriákat a válaszok száma alapján állítottam sorrendbe.

A hatodik kérdés arra kereste a feleletet, hogy a válaszadónak milyen elvárásai voltak a rendőri szakmával kapcsolatban az állományba kerülés előtt (14. számú táblázat).

A kérdőívben felsorolt lehetséges elvárásokat a válaszadóknak növekvő számozással kellett sorrendbe állítaniuk annak alapján, hogy az állományba kerülés előtt azok milyen mértékben fogalmazódtak meg bennük. Több válasz megjelölése is lehetséges volt, a legmeghatározóbbat 1-es számmal kellett jelölni, az „egyéb” választása esetén konkrétumot kellett írni, nem volt

14. számú táblázat

A rendőri hivatás kapcsán az állományba kerülés előtt megfogalmazódó elvárások

A rendőri hivatás kapcsán az állományba kerülés előtt megfogalmazódó elvárások	Az adott elvárás jelölésének száma (db)	Az adott elvárás sorrendbe helyezésének átlaga	Hány esetben jelölték első helyen az elvárást (db)
kihívás keresése	27	2,6	7
anyagi megbecsülés reménye	24	2,3	6
egzisztenciális megbecsülés reménye	23	2,6	8
a társadalmi igazságosság érvényesítésének vágya	23	3,0	4
a dolgok jobbá tételének szándéka	22	2,9	5
nem fogalmazódott meg konkrét elvárás	11	3,7	5
egyéb elvárás	1	2,0	–

kötelező minden forrás megjelölése. Az értékelésnél a kategóriákat az adott válaszok száma alapján rendeztem sorrendbe.

A táblázat adataiból a leginkább szembetűnő, hogy a rendőri állományba kerülés előtt felállított elvárások terén nem születtek olyan jelentős aránybeli eltolódások a kategóriák esetében, vagyis kisebb az eredmények „szóródása” és a jelölési átlagok közti eltérés, mint a teszt korábbi részében az ugyanilyen felépítésű kérdésnél.

A hetedik kérdés azt kutatja, a vizsgált személyek a rendőrségi állományba kerülés előtt milyen jellegű terhelésnek gondolták a szolgálati tevékenységet (15. számú táblázat).

15. számú táblázat

Az állományba kerülés előtt milyen jellegű terhelésnek gondolta a szolgálati tevékenységet?

A terhelés jellege az előzetes várakozás szerint	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezethez viszonyítva (%)
inkább szellemi megterhelés	13	36,1
inkább fizikai megterhelés	15	41,7
nem tudja eldönteni	8	22,2

Érdemes kiemelni azt az összefüggést, hogy míg az állományba kerülés előtt előzetesen a válaszadók negyven százalék feletti arányban gondolták fizikai megterhelésnek a rendőri hivatást, addig a szolgálatban szerzett információk alapján már egyikük sem.

Az is említést érdemel, hogy míg a felmérésben részt vevők 22,2 százaléka (8-an) nem tudta előzetesen eldönteni, milyen jellegű tevékenységnek értékelje a rendőri hivatást, az állományba kerülés után ez az arány már csökkent: 8,3 százalék, 3 fő.

A nyolcadik kérdés azt firtatta, hogy a rendőrség állományába kerülés előtt a megkérdezett hozzátartozói között volt-e rendőr (16. számú táblázat).

Több választ is lehetett jelölni, ezért aztán nem lehetett a válaszok számát a résztvevők összességéhez viszonyítani, így ezt a mérést csupán azon válaszok esetében végeztem el, ahol a családban nem volt rendőr (16. számú táblázat).

A kérdésre adott válaszok alapján megállapítható, hogy a válaszadók több mint felénél (összesen 20 fő, a válaszadók 55,5 százaléka) a családban volt rendőr a pályaválasztás előtt. Ez adat tehát szintén igazolja a család irányadó, meghatározó szerepét a pályaválasztási motivációkban.

A kérdésre adott válaszok alapján a család fontossága tovább árnyalható. A válaszadók nagy többségénél a rendőrség állományába kerülés előtt a családban lévő rendőr férfi rokon volt. A testvérek esetében a négy jelölésből há-

16. számú táblázat
A megkérdezett hozzátartozói között volt-e rendőr?

A rendőri pálya választása előtt volt-e rendőr a családban?	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezethez viszonyítva (%)
nagyszülő	–	–
szülő	6	–
élettárs, házastárs	2	–
testvér	4	–
egyéb, a felsorolásban nem szereplő rokon	11	–
az állományba kerülést megelőzően meglévő rokoni kapcsolatú jelölők	20	55,5
nem volt a családban rendőr	16	44,5

rom volt férfi, a szülők esetében is több mint a fele volt férfi, illetve az élettárs, házastárs egyértelműen férfi volt. A felsorolásban nem szereplő rokonok esetében (11) a következő rokonsági ágakat jelölték: após (2); nagybácsi (2); barát (2); unokatestvér (3, közülük 1 lány, 2 fiú unokatestvér); keresztapa, édesanya élettársa (1-1).

Ezeknek az adatoknak a figyelembevételével a kép még egységesebb, vagyis kijelenthető, hogy a válaszadók esetében a családban lévő férfi rendőr jelentős hatással volt a férfias munkajellemzőket mutató rendőri pálya választásában.

A kilencedik kérdés arra kereste a választ, hogy a válaszadó rendőrségen belüli első szolgálati helye mely szolgálati ághoz vagy szakszolgálatához tartozott (17. számú táblázat).

17. számú táblázat
A megkérdezettek első szolgálati helye

A megkérdezettek első szolgálati helye	A válaszadók száma (fő)	A válaszadók aránya az összes megkérdezethez viszonyítva (%)
igazgatásrendészeti szolgálati ág	10	27,8
közrendvédelmi szolgálati ág	8	22,2
bűnügyi szolgálati ág	6	16,6
határrendészeti szolgálati ág	4	11,1
hivatali szolgálati ág	3	8,3
közlekedésrendészeti szolgálati ág	2	5,6
személy- és objektumvédelmi szolgálati ág	2	5,6
gazdaságvédelmi szolgálati ág	1	2,8
humánigazgatási szakszolgálat	–	–
ellenőrzési szakszolgálat	–	–

A vizsgálatban részt vevők első szolgálati helye legnagyobb arányban az igazgatásrendészeti szolgálati ág volt. Itt amúgy is jellemzőbb a nők dominánsabb jelenléte és nagyobb aránya.

A közrendvédelmi és bűnügyi szolgálati ágnál is – mint első szolgálati helynél – kiugró volt a jelenlét. Mivel a gazdaságvédelmi és a hivatali szakszolgálatok aránya alacsony, ezért kijelenthető, hogy a válaszadók első szolgálati helye kifejezetten a végrehajtó állományban volt.

Tekintettel a kérdőív anonimitására, az első és a jelenlegi szolgálati hely egyénekenkénti összevetése nem volt lehetséges. Az adatok alapján azonban általánosságban kijelenthető, hogy a megkérdezettek esetében a felszereléskor tapasztalt igazgatásrendészeti dominancia a szolgálati idő előrehaladtával megszűnt, valamint a kezdeti magas közrendvédelmi jelenlét is mérséklődött.

A tizedik kérdés arra vonatkozott, hogy a megkérdezett ajánlaná-e a rendőri pályát a gyermekének vagy a családjában lévő gyermeknek. A kérdésre szöveges, rövid indokolásos választ kellett adni.

A résztvevők 41,7 százaléka (15 fő) adott igenlő választ, 58,3 százaléka (21) válaszolt nemmel. A két érték közötti eltérés szignifikánsnak mondható.

A rendőrséget ajánlók között alapvetően a következő indokok fogalmazódtak meg: biztos munkahely, biztos jövő; lehetőség van a karrierépítésre; egzisztenciális lehetőséget ad; biztosított a szakmai előrelépés; a munka kihívást jelent; anyagi-erkölcsi megbecsülést kapnak a dolgozók.

A nem ajánlók indokai a következők voltak: a rendőri munka túl nagy terhelést jelent; nincs szakmai előmeneteli lehetőség; nincs anyagi megbecsülés; nincs jövőkép; nem éri meg a munkába fektetett energia. Legtöbbször (6) az anyagi megbecsülés hiányát említették.

A válaszokból megállapítható, hogy a biztos szakmai jövőkép lehetősége meghatározó a rendőri hivatás ajánlásakor. Az elutasítók legnagyobb arányban az anyagi megbecsülés hiányát jelölték meg olyan okként, amely miatt a rendőrséget nem ajánlanák a gyermeküknek, vagy a családban lévő gyermeknek.

A tizenegyedik kérdés arra vonatkozott, hogy ha a válaszadó most állna pályaválasztás előtt, akkor újból a rendőrséget választaná-e. A kérdésre szöveges, indokolásos választ kellett adni.

A megkérdezettek 38,9 százaléka (14) adott igenlő választ, 61,1 százalék (22) nem választaná újra a rendőrséget. Összevetve az előző szöveges kérdéssel, megállapítható, hogy a rendőri hivatás újbóli választására adott válaszok esetében nagyobb volt az elutasítók száma, mint a rendőri munka ajánlására vonatkozó kérdésnél.

Az újra a rendőrséget választók a következő indokokat adták: biztos munkahely; érdekes szakma; nem tudna mást csinálni; a rendőrség jó pályamodell. A jelzett indokok alapvetően a munkahely biztonságosságát emelték ki.

A rendőri pálya újbóli választását elutasítók válasza: elmúlt évek negatív tapasztalatai; nincs társadalmi, erkölcsi, anyagi megbecsülés; a jogszabályi változások következtében negatív irányba változott a munka; csaldótt a rendőrségben; a nőknek nincs előmeneteli lehetőségük; nem ad a rendőrség egzisztenciális megbecsülést. Kettlen említették, hogy az őket nőként érő hátrány miatt nem választanák ismét a rendőri pályát.

A válaszokból határozottan kitűnik a rendőrség iránti erős csaldóttóság. A nemük miatt hátrány a felmérés korábbi szakaszában nem jelentkező új elem.

Összegzés

A megkérdezettek kiválasztási szempontjait széleskörűen határozta meg, így ez – a kis létszámú vizsgálati alany ellenére is – lehetővé tette objektív eredmények beszerzését. Az értékelhető tesztlapot kitöltők között nagyobb arányban voltak beosztottak, mint vezetők, ezért a válaszok inkább a beosztotti állományba tartozó hivatásos nők álláspontját tükrözik.

A rendőri munka jellegét (inkább fizikai, vagy inkább szellemi) a pályaválasztás előtt, valamint a munkában szerzett tapasztalatok alapján másként értékelték a válaszadók, ennek oka lehet a pályaválasztás előtt beszerezhető információk csekély volta.

A felmérésben részt vevők nagyobb részének a rendőrség volt az első munkahelye, kizárólag a rendőri pályára viszont a megkérdezettek kevesebb mint fele készült. A két adat eltérése okán alaposan feltehető, hogy a válaszadók egyéb elképzelés hiányában, nem pedig tudatosan választották a rendőri hivatást.

Azok, akik a rendőri hivatáson kívül más munkahely választásában is gondolkodtak, a „más” munkahely jelleg tipizálható. Elsősorban olyan szakmák vetődtek fel, amelyeknél a munkavégzés emberekkel való foglalkozást, segítséget, támogatást vagy karitatív tevékenységet igényel. A rendőrségen kívüli foglalkozások nélkülözik a rendőri munkára jellemző attitűdöket.

A válaszadók nagyobb hányada a tizennyolcadik életéve után döntött a rendőri pálya választása mellett, vagyis nem túl korai életszakaszában, s mivel a válaszadók nagyobb része nem a rendőri pályán gondolkodott elsősor-

ban, megállapítható, hogy egy nő esetében nem igazán preferált jövőkép a rendőri hivatás.

A megkérdezettek jelentős része az állományba kerülés előtt a családi, baráti közösségből szerzett információt a rendőri munkáról. A rendőri pálya választásában a család szerepe a leginkább meghatározó, ezen belül is nagyon erős a rendőr férfi rokon hatása.

A rendőrség toborzó tevékenysége a nők esetében a rendőri pálya választására kisebb hatással volt, mint más felmért tényezők (például a média hatása).

A felmérésben részt vevők közül legtöbben a kihívást keresték a pályaválasztás előtt a rendőrségben, ezen kívül erős motívumként jelent meg az anyagi és az erkölcsi megbecsülés. A megkérdezettek kétharmada az állományba kerülés előtt konkrét elvárást is megfogalmazott a rendőri munkával kapcsolatban.

A vizsgálatban részt vevők első szolgálati helye legnagyobb mértékben az igazgatásrendészeti szolgálati ág volt, erre általában is jellemző a nagyobb arányú női munkatárs jelenléte. A felmérés idejére megszűnt a felszereléskor tapasztalt igazgatásrendészeti dominancia.

A megkérdezettek többsége a rendőri pályát nem ajánlaná a gyermekének vagy a családjában lévő gyermeknek, akik viszont igen, azoknak a legfőbb motívumuk a rendőrség nyújtotta biztos munkahely ténye. A felmérésben részt vevő hivatásos rendőrök jelentős része most már nem választaná a rendőrséget.

A rendőri hivatás újbóli választására adott feleletek esetében nagyobb volt az elutasítók száma, mint a rendőri munka ajánlására vonatkozó kérdésnél.